

OMAVALVONTAOHJELMAN SEURANTA

1/2025

Osana omavalvontaohjelmaa Valtion koulukodit toteuttaa omavalvonnan seurantaan neljännesvuosittain.

Raportti laaditaan Valtion koulukotien laatujohtoryhmässä palveluyksiköiden mittaristoanalyysien perusteella ja julkaistaan osoitteessa

valtioneuvosto.fi/omavalvonta

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Tämä raportti koskee ajanjaksoa 1.1.-31.3.2025.

Omavalvonnan seuranta ja kehittäminen

Omavalvonta on valvonnan ensisijaisin muoto. Se on toiminnan jatkuvaa arviointia ja kehittämistä. Omavalvonnalla varmistetaan toiminnan toteutus lainmukaisesti ja sopimuksia noudattaen. Omavalvonta on ennakoivaa ja aktiivista toimintaa, riskitilanteiden tunnistamista ja epäkohtiin puuttumista. Omavalvonnalla tarkoitetaan kaikkia niitä keinoja ja toimia, joilla Valtion koulukodit palveluntuottajana valvoo, seuraa ja arvioi toimintaansa.

RAPORTIT

Aloitteita ja poikkeamia kerätään Valtion koulukotien laatujärjestelmä Kartassa. Aloitteita kerätään niin lapsilta kuin henkilökunnaltakin. Palautteita kerätään Kartan lisäksi myös säännöllisillä asiakaspalautekyselyillä. Poikkeamat jaotellaan kriittisiin tilanteisiin, poikkeamiin toiminnassa, fyysisen ympäristön poikkeamiin sekä tietoturvapoikkeamiin. Koulukotiyksiköitä koskevat aloitteet, palautteet ja poikkeamat käsittelee paikallinen johtoryhmä ja koko organisaatiota koskevat laatujohtoryhmä. Käsittely suoritetaan kuukausittain ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään viipymättä.

Vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä Valtion koulukodeissa kirjattiin 66 aloitetta, 44 palautetta ja 318 poikkeamaa.

Aloitteista 45 oli tehnyt henkilöstö ja 21 tuli lapsilta. Aloitteet käsiteltiin prosessin mukaisesti koulukotiyksiköiden johtoryhmissä ja koko organisaatiota koskevat aloitteet laatujohtoryhmässä kuukausittain.

Poikkeamailmoituksista suurin osa koski kriittisiä tilanteita, joita oli tehty tammi-maaliskuussa 201 kappaletta. Seuraavaksi eniten raportoitui poikkeamista toiminnassa, joita kirjattiin 70 kappaletta, näistä 30 koski poikkeamia lääkehoidossa. Lisäksi kirjattiin 21 tietoturvapoikkeamaa ja 12 fyysisen ympäristön poikkeamaa. Poikkeamat käsiteltiin prosessin mukaisesti koulukotien johtoryhmissä, kriittiset tilanteet myös koulukotien työsuojelutoimikunnissa.

ASIAKKAAT

Asiakaspalautetta kerätään sijoitetuilta lapsilta, heidän perheiltään sekä sijoittavilta sosiaalityöntekijöiltä. Koulukotiin sijoitetuilla lapset voivat antaa palautetta 10 kertaa vuodessa. Pitkäaikaisessa sijoituksessa olevan lapsen perheiltä kerätään palautetta kaksi kertaa vuodessa ja erityisen huolenpidon jaksolla olevien perheiltä aina jakson päättyessä. Sijoittavalta sosiaalityöntekijältä palautetta pyydetään kerran vuodessa ja erityisen huolenpidon jakson päättyessä.

Lasten palautekysely

Tammi-maaliskuussa lapsilta on kysytty palautetta kolmessa kyselyssä. Kyselyn teemana oli tammikuussa turvallisuus, helmikuussa koulu ja maaliskuussa osallisuus. Taulukossa sulkujen sisällä vuoden 2024 keskiarvo.

Arviointikohde	Turvallisuus n=63 (v.2024)	Koulu n=42 (v.2024)	Osallisuus n=62 (v.2024)
Vastausten keskiarvo	3,2 (3,2)	3,3 (3,3)	2,9 (3,0)

Kysymysten ja väittämien asteikko on 1–4 (eri mieltä – vähän eri mieltä – melkein samaa mieltä – samaa mieltä)

Perheiden palautekysely

Pitkäaikaisessa sijoituksessa olevien lasten perheille palautekysely toteutetaan puolen vuoden välein touko- ja marraskuussa. Erityisen huolenpidon jaksolla olevan lapsen perheille palautekysely toteutetaan jakson päättyessä.

Vuoden 2025 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana palautetta oli saatu vain yhdeltä perheeltä, kaikki vastaukset olivat 4 (asteikko 1 eri mieltä – 4 samaa mieltä). Vuonna 2024 palautteiden vastausten keskiarvo oli 3,8, jota voidaan pitää erinomaisena. Palautteen keräämisen prosessia tulee tarkastella ja kehittää erityisesti sijoituksen päättyessä.

Sosiaalityöntekijöiden palautekysely

Pitkäaikaisessa sijaishuollossa olevien lasten asioista vastaaville sosiaalityöntekijöille kysely toteutetaan kerran vuodessa lokakuussa sekä sijoituksen päättyessä. Erityisen huolenpidon jaksolla olevan lapsen sosiaalityöntekijälle palautekysely toteutetaan jakson päättyessä.

Aikavälillä 1.1.-31.3.2025 palautetta oli antanut 7 sosiaalityöntekijää. Vastausten keskiarvo oli 3,5 (vuonna 2024 keskiarvo oli 3,7). Vaikka palaute olikin hyvää, oli hienoista laskua silti havaittavissa.

Rajoitustoimenpiteet

Valtion koulukodeissa tehtiin vuoden 2025 ensimmäisen kolmen kuukauden aikana yhteensä 721 lastensuojelulain mukaista rajoitustoimenpidettä. Edelliseen kolmen kuukauden jaksoon verrattuna rajoitustoimenpiteiden käyttö lisääntyi 59 kappaleella. Eniten kasvua oli kiinnipidoissa (88 -> 182) sekä eristämisissä (61 -> 86). Liikkumisvapauden rajoituspäätöksiä tehtiin edeltävään kolmeen kuukauteen verrattuna 30 vähemmän. Myös muiden rajoitustoimenpiteiden käytössä oli laskua.

Taulukko: rajoituspäätökset 1.1.-31.3.2025

kpl	Tyyppi	Asiakkaita
108	Aineiden ja esineiden haltuunotto (LSL 2007/417 65 §)	63
86	Eristäminen (LSL 2007/417 70 §)	24
56	Henkilönkatsastus (LSL 2007/417 66 a §)	28
93	Henkilöntarkastus (LSL 2007/417 66 §)	53
182	Kiinnipitäminen (LSL 2007/417 68 §)	27
48	Liikkumisvapauden rajoittaminen (LSL 2007/417 69 §)	27
19	Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (LSL 2007/417 69 a §)	14
102	Omaisuuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen (LSL 2007/417 67 § 1.-3. mom.)	58
1	Päätös liikkumisvapauden rajoittamisen lopettamisesta (LSL 2007/417 69 § 2. mom.)	1
4	Päätös yhteydenpidon rajoittamisen lopettamisesta (LSL 2007/417 63 § 2. mom.)	3
22	Yhteydenpidon rajoittaminen (LSL 2007/417 62 §)	18
YHTEENSÄ: 721 kpl		

HENKILÖSTÖ

Valtion koulukotien henkilöstötutkimus toteutettiin loppuvuonna 2024. Kokonaistyötyytyväisyys oli 3,7, asteikolla 1-5. Seuraavan kerran tutkimus toteutetaan vuoden 2025 lopulla.

Henkilöstön Pulssikysely toteutettiin helmi-maaliskuussa 2025. Vastaajien määrä oli 219 ja asteikolla 1-4 kyselyn keskiarvo oli 3,3. Muutosta edelliseen Pulssikyselyyn (11/2024) ei juurikaan ollut.

Henkilöstön sairaspöissaolovuorokausia oli vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä 2 355 kappaletta. Sairaspöissaolot ovat lisääntyneet 418 vuorokaudella verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2024. Eniten lisäystä oli lyhyissä, 1-10 vuorokautta kestäneissä sairaspöissaoloissa.

VALVONTA

Valtion koulukodit oli alkuvuoden aikana usean ohjaus- ja valvontakäynnin kohteena. Tarkastuksia ja valvontaa suorittivat Valvira, Aluehallintovirastot, hyvinvointi- sekä yhteistoiminta-alueet. Ohjaus- ja valvontakäynneillä esiin nousseet epäkohdat on käsitelty Valtion koulukotien johtoryhmässä ja korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty välittömästi.

Sisäiset auditoinnit pidettiin vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen aikana. Auditointivuorossa olivat koko organisaation osalta johtoryhmä, koulun johtotiimi, hallintoyksikkö sekä sosiaalityöntekijät. Koulukotiyksiköissä auditointiin johtoryhmät, vaativan hoidon asuinyksiköt ja opetushenkilöstö, moniammatilliset asiantuntijat sekä tukipalvelut.

Auditoinneista kirjattiin:

- vahvuudet 176 kpl
- aloitteet ja kehittämiskohteet 93 kpl
- poikkeamat 30 kpl
- riskit 77 kpl

Auditoinneissa esille nousseet aloitteet ja kehittämiskohteet sekä poikkeamat käsitellään johtoryhmissä prosessin mukaisesti. Esille nousseet riskit johtoryhmät kokoavat toukokuussa riskien kartoituksessa.

Lisäksi auditoidut työryhmät saivat yhteensä 28 kehittämistehtävää.

OMAVALVONNALLISET TOIMENPITEET

Omavalvonnallisina toimenpiteinä Valtion koulukodit on laskenut alkuvuoden aikana erityisen huolenpidon yksiköiden käyttöastetta neljästä sijoitetusta lapsesta kolmeen. Ohjeistusta henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta on tarkennettu Valviralta saadun huomautuksen perusteella. Lisäksi on aloitettu omavalvonnan seuranta.

OMAVALVONTAOHJELMAN JA SUUNNITELMAN PÄIVITYKSET

Vuoden 2025 ensimmäisen neljänneksen aikana omavalvontaohjelma ja -suunnitelmat päivitettiin vastaamaan kansallista ohjeistusta ja julkaistiin Valtion koulukotien kotisivulla.